

Rijken zijn als groep niet egoïstischer dan armen

Rijken zijn zo sociaal nog niet. Interlude: de gemiddelde rijkwaard is even egoïstisch als de gemiddelde arme sloeber.

Dat zegt Jan Stoop, econoom van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Verschillen in egoïstisch gedrag tussen armen en rijken liggen puur aan het geld zelf, aldus Stoop. 'Als je veel geld bezit, dan ga je je daar naar gedragen.' Al sinds jaar en dag staan rijkeluizen te boek als gierig en egoïstisch – denk aan Dagobert Duck of Gordon Gekko. Stoop heeft dat clichébeeld aan de werkelijkheid getoetst, want, zo zegt hij, 'rijken hebben vaak macht, ze kunnen dingen naar hun hand zetten. Als zij sociaal en egoïstisch zouden zijn, is dat belangrijk om te weten.'

Een klassieke gedragspsycholoog

stelt in zo'n geval een vragenlijst op waaruit moet blijken hoe egoïstisch een persoon is.

Zo niet Jan Stoop. Met twee Amerikaanse collega's bedacht hij een origineel experiment. Stoop ging als postbode langs de huizen van 85 rijke en arme Nederlandse gezinnen en gooidde een zogenaamd verkeerd bezorgde envelop in hun brievenbus. In de envelop zaten duidelijk zichtbaar briefjes van 5 of 20 euro of overschrijffaarren met dezelfde waarde.

Vervolgens hielden Stoop en zijn collega's bij wie de envelop retour stuurde en wie niet. 'Edereren die ik over mijn onderzoek sprak, verwachtte dat de armen het geld vaker terug zouden sturen', vertelt Stoop. 'Maar het tegenovergestelde gebeurde: de rijke proefpersonen

Wie? Jan Stoop, Erasmus Universiteit Rotterdam

Wat is zijn specialiteit? Sociaal economisch gedrag

Originele titel publicatie? *Are rich more selfish than the poor, or do they just have more money? A natural field experiment*

Vijf vertaald? Rijkeluizen niet per se associëren: ze hebben gewoon meer geld

stuurden het geld ongeveer twee keer zo vaak terug.'

Volgens Stoop betekent dit niet dat rijken sociaal zijn. 'Voor een rijke is 20 euro natuurlijk veel minder waard dan voor een arm gezin. Door zowel briefjes van 5 als 20 euro uit te delen, konden we controleren hoeveel de hoogte van het bedrag uitmaakte.'

Daarnaast speelt de zogeheten financiële stress een rol, zegt Stoop. Uit onderzoek weten we dat personen die onder financiële druk staan, slechter zijn in het nemen van beslissingen: ze hebben al genoeg aan hun hoofd. De arme gezinnen bleken de enveloppen dan ook vaker terug te brengen aan het eind van de maand, wanneer ze net hun salaris of uitkering hadden gekregen. Toen Stoop in zijn modellen rekening hield met de hoogte van het bedrag en financiële stress, bleek er geen verschil meer te vinden tussen arm en rijk.

Conclusie? Stoop: 'Egoïstisch gedrag wordt bepaald door hoeveel geld je hebt. Rijken of armen zijn als groep dus niet per se associëren. Het is zoals Hemingway schreef: 'Het enige verschil tussen armen en rijken is dat de rijken meer geld hebben.'

Mickey Steijaert

UIT DE VERGETELHEID

Jaarlijks publiceren Nederlandse wetenschappers 172 duizend onderzoeken. In deze rubriek een greep uit de ontdekkingen die bijna onopgemerkt waren gebleven.